

LA RESTAURACIÓ BORBÒNICA

Ramon Castell. ies Júlia Minguell

1875-1898

La restauración, que pintores de fama juzgaban imposible la ha llevado a cabo con gran TIENTO un AMATEUR.

LA RESTAURACIÓ BORBÒNICA

LA RESTAURACIÓ
Ramon Castell, Ies Júlia Minguell

SISTEMA POLÍTIC DE LA RESTAURACIÓ

NOU SISTEMA POLÍTIC

Líder polític Cánovas. Vertebració nou sistema polític.
Superació problemes liberalisme: caràcter partidista i excloent dels moderats, intervenció militars en política i proliferació enfrontaments civils.

2 objectius:
elaboració d'una constitució sistema polític basat en el bipartidisme.

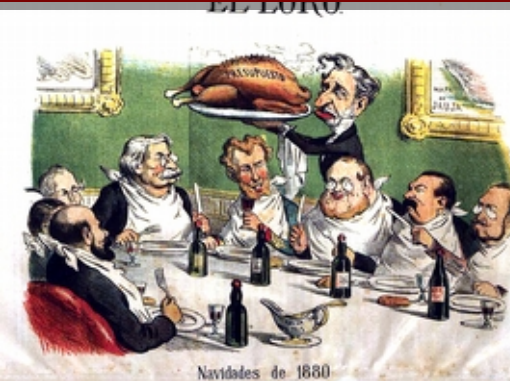
pacificació del país: fi guerra de Cuba i conflicte carlí.

Convocatòria corts constituents, primeres amb sufragi universal, i tornada posterior al **sufragi censatari**.

LA CONSTITUCIÓ DE 1876

- ▶ Constitució de caràcter conservador.
- ▶ **Sufragi censatari.** Llei 1878, vot censatari (contribuents més grans), 5% població. 1890, partit liberal, sufragi universal masculí.
- ▶ **Valors tradicionals** monarquia, religió i propietat.
- ▶ **Monarquia.** Institució superior, permanent i al marge de les decisions polítiques. Poder moderador vida política. Sobirania compartida, **amplis poders al monarca** (dret de vet, nomenament de ministres, potestat convocatòria de corts, suspensió/dissolució sense comptar amb el govern).
- ▶ **Corts bicamerals:**
Congrés dels diputats (electiu).
Senat. Membres per dret propi o vitalici (nomenament pel rei o govern).
- ▶ **Confessionalitat catòlica de l'Estat.** Pressupost de culte i clero.
- ▶ **Constitució declaració ample de drets**, però **restriccions** amb lleis ordinàries posteriors (imprensa, expressió, associació i reunió).

BIPARTIDISME I TORN PACÍFIC

- **Cánovas del Castillo**, propulsor del sistema de govern.
Bipartidisme: alternança al poder del partit conservador i liberal, renúncia als pronunciaments per accedir al govern.
- **Partits dinàstics**. Reunió de totes les forces polítiques que acceptaven la monarquia alfonsina.
- **Torn pacífic**. Per garantir l'estabilitat institucional, i posar fi intervenció militar en la vida política.
- **Exèrcit**. Gran pilar del règim, subordinat al poder civil i reial. Missió defensa de la seguretat i independència del país. A canvi autonomia pels seus afers interns i pressupost elevat.

LA FI DELS CONFLICTES BÈL·LICS

► La guerra carlina:

1873-74, Victòries i avenços carlins a Catalunya. 1875, ofensiva del exèrcit liberal i derrota a CAT, VAL, i AR. 1876, rendició total a PB i NAV. Abolició règim foral, 1878 nou concert econòmic i certa autonomia fiscal.

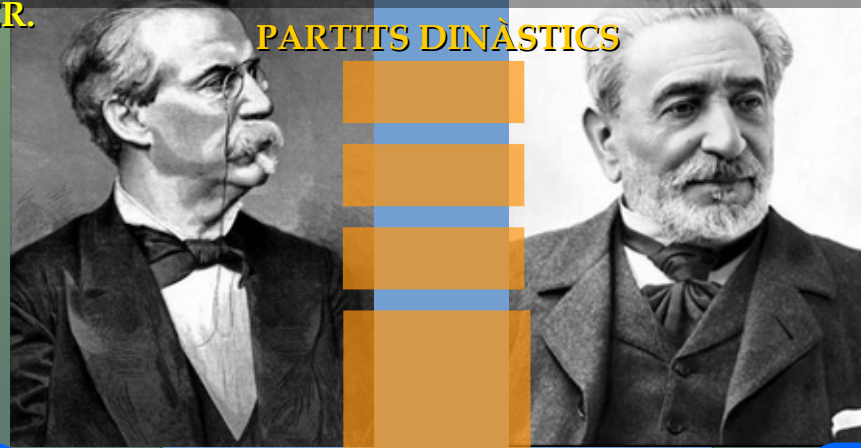
► **Fi de la Guerra dels Deu anys (1868-1878):**
Negociació Pau de Zanjón: amnistia, abolició esclavitud (1888), promesa de reformes polítiques i administratives (representació corts). Incompliment i nou conflicte 1879 (Guerra Chiquita) i insurrecció de 1895.

POLÍTICA I ALTERNANÇA AL PODER.

Torn pacífic, estabilitat institucional.
Garantia de canvi: desgast polític partit al govern i pèrdua de confiança a les corts, el monarca crida al cap de l'oposició a formar govern. Convocatòria d'eleccions per assolir la majoria al parlament i accedir al govern.

PARTITS DINÀSTICS

PARTIT CONSERVADOR

Líders: Cánovas, Silvela.
Integrat: Moderats, Antiga Unió Liberal i dissidents del carlisme.
Base social: Grans propietaris rurals, Alta burgesia i classes altes.
Actuació política: immobilisme, sufragi censatari, defensa església i ordre social.

Caràcter complementari dels dos partits: coincidència ideològica en qüestions fonamentals, diferència en alguns aspectes.
Partits de minories (notables, elits econòmiques i classe mitjana benestant).
Defensa monarquia, constitució, propietat privada i consolidació Estat liberal, unitari i centralista.
Actuació política acords en qüestions essencials, acord tàcit de no promulgació de cap llei per ser derogada per l'altre partit en l'alternança al poder.

PARTIT LIBERAL

Líders: (a proposta de Cánovas) Sagasta, Montero Ríos, Moret.
Integrat: Unionistes d'esquerra, Amadeuistes, Antics progressistes, Demòcrates.
Base social: Mitjans i petits propietaris rurals, Classes mitjanes, burgesia urbana i professionals.

FALSEJAMENT ELECTORAL I CACIQUISME

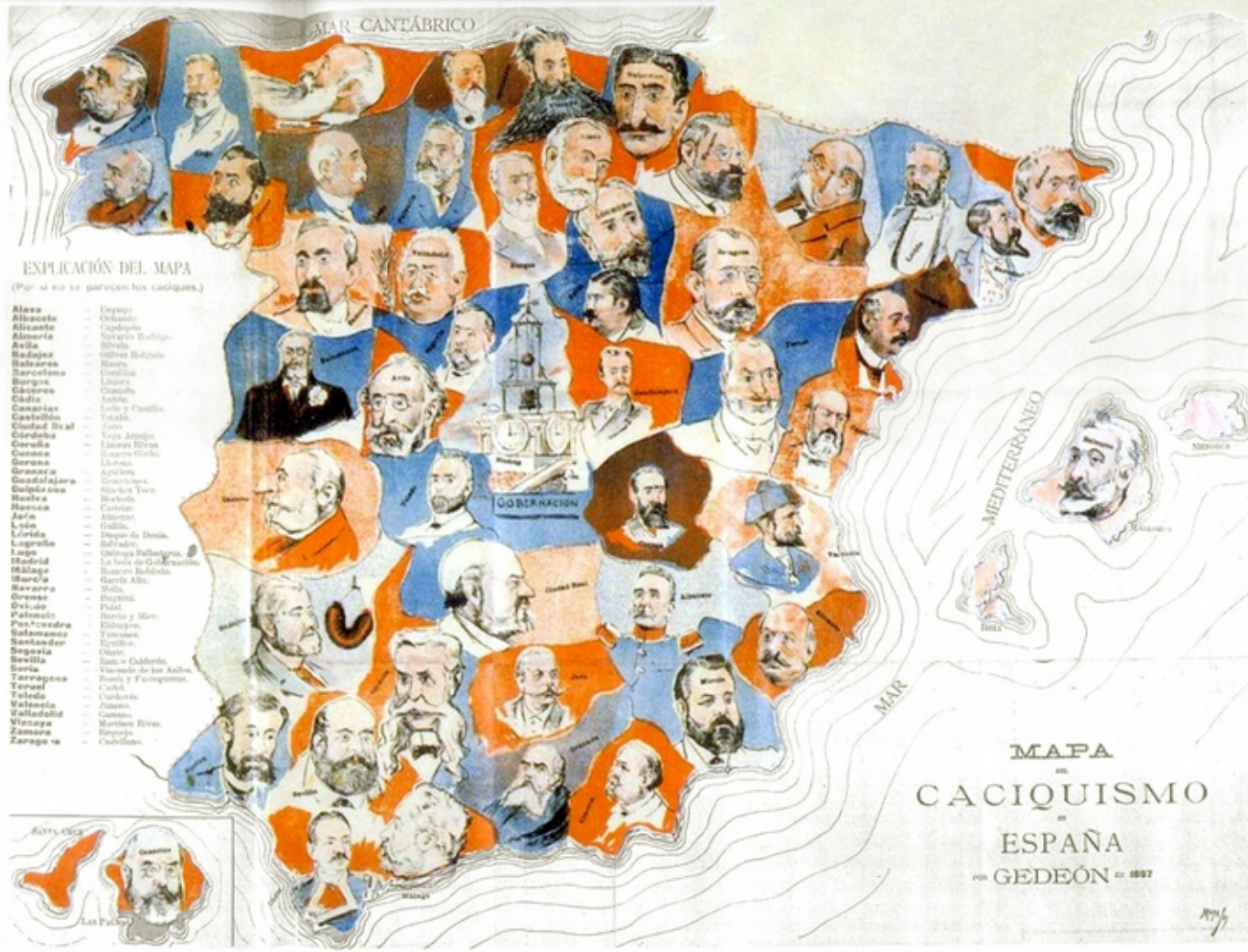
**Manteniment sistema de torn pacífic (+20anys),
2 factors:**

CACIQUISME

**Oligarquia de les classes dominants.
Influència i poder econòmic de determinats
individus (cacics) sobre la resta de la
societat.**

Es va donar a totes les regions d'Espanya, però on van tenir més incidència va ser a AND, GAL i CAST.

Els Cacics, persones notables, sobretot del medi rural, rics propietaris que donaven feina als jornalers, tenien una gran influència en la vida local, en l'aspecte social i polític. També podrien ser advocats, professionals de prestigi o funcionaris de la administració amb control de ajuntaments, per fer informes, certificats personals, sorteig de quintes, repartiment de contribucions, i podien resoldre o complicar tràmits burocràtics o administratius. Amb la seva influència orientaven el vot, agraiïen amb favors la fidelitat electoral i discriminaven a qui no respectaven els seus interessos.

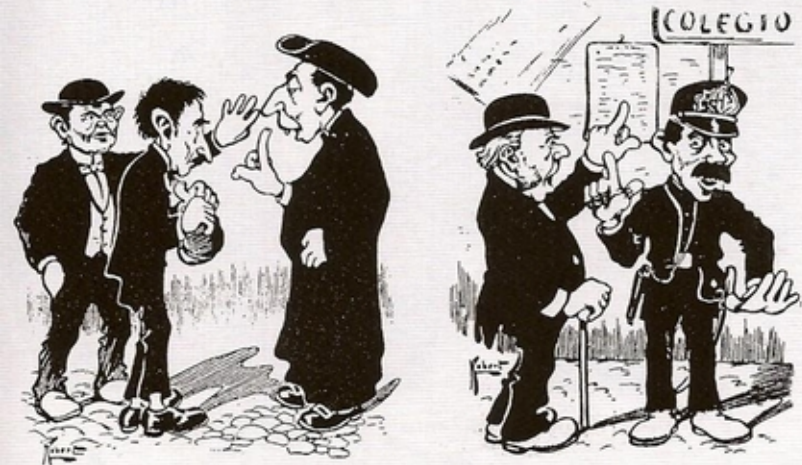
CORRUPCIÓ ELECTORAL

Els cacics manipulaven les eleccions d'acord amb els governadors civils de províncies. El conjunt de trames electorals que aconseguien la adulteració sistemàtica dels resultats electorals es coneix amb el nom de **tupinada**.

També es **falsificava el cens** (incloent persones mortes o impedit el vot de les vives), manipulació de les actes electorals, la compra de vots, coaccions a l'electorat i fins i tot emprar la violència per atemorir els contraris.

Adulteració del vot com a pràctica habitual a totes les eleccions, mitjançant el restabliment del sufragi censatari, el pes electoral més gran dels districtes rurals (+ manipulables) per sobre dels urbans, i trames electorals. El triomf electoral del partit que convocava eleccions estava convingut prèviament, i el resultat s'aconseguia falsejant els resultats i creant una ampla majoria parlamentària.

TRAMPAS ELECTORALES

—Habéis votado ya a los candidatos que os recomendé?

—Sí, padre; cuatro veces.

—¿Cómo puede ser que en este colegio sólo han entrado dieciocho votantes y en el escrutinio salen ciento setenta y tres votos?

—Dispense usted, pero yo no soy de este distrito.

CONSERVADORS

LIBERALS

1875-1876-1877-1878	1879-1880-1881-1882	1883-1884-1885-1886	1887-1888-1889-1890	1891-1892-1893-1894	1895-1896-1897-1898
CÁNOVAS		CÁNOVAS		CÁNOVAS	
	SAGASTA		SAGASTA		SAGASTA

Crisis del sistema, desastre del 98.

1868-1878
CUBA
Guerra dels Deu anys
Pau de Zanjón

1879
CUBA
Guerra Chiquita

Sagasta.
Sufragi universal masculí.
1882

Mort d'Alfons XII
1885
Pacte del Pardo.
Acord entre conservadors i liberals. Suport a la regència de M^a. Cristina per **garantir la continuïtat de la monarquia** enfront de carlins i republicans.

Sagasta
1885-1890
Obra reformista:
Llei d'associacions (1887), entrada en lloc dels parits opositors.
Abolició esclavitud (1888),
Nou codi Civil (1889).
Reformes de Hisenda i exèrcit.

1890
Eleccions generals.
Implantació sufragi universal masculí (+25anys).
Ampliació dels cens (800.000 a 5.000.000).
Impossibilitat de democratització del sistema per la continuïtat del frau i la corrupció electoral.

1890
Cánovas
(assassinat)

1895-1898
CUBA
Guerra de Cuba i Filipines
1895.Grito de Baire.
Aixecament general.

1898
CUBA
Intervenció nord-americana.
Pau de París.

GUERRA D'INDEPENDÈNCIA DE CUBA

Pau de Zanjón. Promeses de reformes polítiques a Cuba fallides: mateixos drets de representació a les Corts, participació govern de l'Illa, llibertat de comerç i abolició de l'esclavitud. Falta de compromís de l'administració colonial, oposició grans propietaris, negrers i comerciants peninsulars. Dos partits polítics a l'Illa, **Partido Autonomista** i **la Unión Constitucional**. Govern de Sagasta. Abolició formal de l'esclavitud 1888. Projecte de reforma estatut colonial, derrotat. Pressió grups econòmics amb negocis a Cuba. Ineficàcia administració per la introducció de reformes, augment de la opció independentista.

1893. Creació Partido revolucionario Cubano, José Martí. Objectiu la independència. Reconeixement EEUU.

Situació comercial Cuba-EEUU. Compra de productes cubans client principal EUA, (sucre, tabac). 1894 Augment tarifes aranzelàries. Importacions a Cuba, monopoli d'Espanya. Guerra comercial, amenaça president McKinley.

GUERRA D'INDEPENDÈNCIA DE CUBA

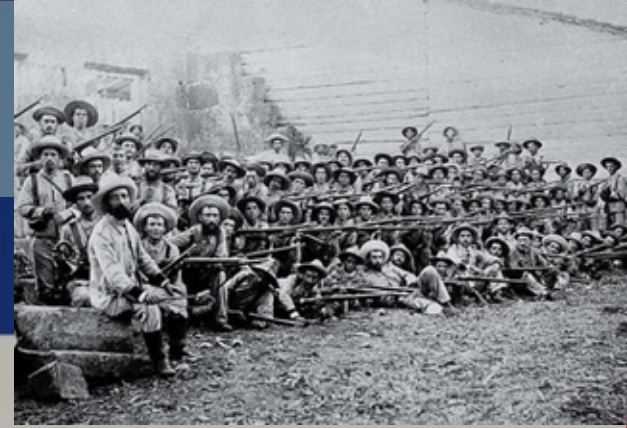
LA GRAN INSURRECCIÓ

1895, Grito de Baire, insurrecció generalitzada. Enviament president Cánovas, general Martínez Campos. Pacificació: forta acció bèl·lica + política de conciliació. Fracàs. Substitució general Weyler.

Substitució mètodes per una fèrria repressió:
-concentració dels camperols, canvi d'assentaments per reclusió en poblacions tancades i aïllades. Evitar el contacte amb els combatents. Repressió mol dura. Greus conseqüències sobre la població civil, fam i epidèmies.
-Divisió de l'illa en Trochas, intenció de dividir el territori per evitar la connexió dels revoltats.
-guerra de guerrilles, en la selva (manigua), dures condicions pels soldats espanyols: mal aprovisionament, malalties tropicals. Elevada mortalitat.

1897, assassinat de Cánovas, i fracàs de la via repressiva de Weyler. Substitució i canvi de política, estratègia de conciliació i decret de l'autonomia de Cuba. Independentistes, suport dels EUA, no accepten les reformes.

1896, inici insurrecció a Filipines, menor presència immigració espanyola i interessos menors. José Rizal (lliga Filipina) i el Katipunan (organització clandestina). Condemna a mort de Rizal i pacificació momentània del arxipèlag.

INTERVENCIÓ EEUU.

GUERRA HISPANOAMERICANA

Política expansionista de EUA vers al Carib i Pacífic (Hawaii i Japó). Oferta de compra de Cuba. Rebuig de Espanya. Compromís de McKinley, insurrecció cubana.

1898, incident del Maine al port de l'Havana (explosió i morts de mariners). Forta campanya EUA de la premsa sobre la opinió pública culpant a ESP.

Pretext inici declaració de guerra. Flota espanyola derrotada a la batalla naval de Santiago (flota obsoleta en front navilis moderns dels EUA). A Filipines, derrota naval, batalla de Cavite.

Nov. 1898, signatura de la Pau de París, compromís espanyol d'abandonar Cuba, Puerto Rico i Filipines, convertits en protectorat nord-americà. Pèrdua espanyola de la resta del seu antic imperi colonial.

